

ผนวก ง

ประกาศกระทรวงแรงงาน

เรื่อง ขอความร่วมมือสถานประกอบกิจการปฏิบัติตามมาตรา 75

แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541

เนื่องจากในปัจจุบันมีสถานประกอบกิจการเป็นจำนวนมากที่หยุดกิจการโดยไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ และเจตนารมณ์ของมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ซึ่งบัญญัติว่า

“ในกรณีที่นายจ้างมีความจำเป็นต้องหยุดกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว โดยเหตุหนึ่งเหตุใดที่มีสาเหตุสุดวิสัย ให้นายจ้างจ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของค่าจ้างในวันทำงานที่ลูกจ้างได้รับก่อนนายจ้างหยุดกิจการ ตลอดระยะเวลาที่นายจ้างไม่ได้ให้ลูกจ้างทำงาน

ให้นายจ้างแจ้งให้ลูกจ้างและพนักงานตรวจแรงงานทราบล่วงหน้าก่อนวันเริ่มหยุดกิจการตามวรรคหนึ่ง”

โดยที่ในทางปฏิบัติการหยุดกิจการชั่วคราว มีทั้งกรณีที่นายจ้างไม่ให้ลูกจ้างมาทำงานบางวันโดยไม่จ่ายค่าจ้างให้ เพื่อเป็นการลดกำลังการผลิต หรือให้ลูกจ้างหยุดงานโดยอ้างเหตุสุดวิสัย เพื่อไม่ต้องจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้าง ทำให้ลูกจ้างต้องได้รับความเดือดร้อนจากการขาดรายได้ในการครองชีพ อันจะเป็นปัญหาแก่ประเทศชาติต่อไป กระทรวงแรงงานซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการคุ้มครองดูแลลูกจ้างให้ได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย และได้รับความเป็นธรรมในการจ้างงาน จึงขอความร่วมมือสถานประกอบกิจการทุกแห่ง ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ดังต่อไปนี้

1. นายจ้างต้องมีความจำเป็นจึงจะหยุดกิจการชั่วคราวตามมาตรานี้ได้ และเหตุแห่งความจำเป็นต้องถึงขนาดที่ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้เป็นการชั่วคราว ซึ่งมีใช่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อลูกจ้างบางคน หรือลดกำลังการผลิตลงโดยยังคงมีวันทำงานอยู่

2. การหยุดกิจการชั่วคราวตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 จะต้องเกิดขึ้นโดยเหตุซึ่งมิใช่เหตุสุดวิสัย หากเป็นเหตุสุดวิสัยนายจ้างไม่ต้องรับผิดชอบในการจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้าง

คำว่า “เหตุสุดวิสัย” มีคำนิยามบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 8 ซึ่งหมายความว่า “เหตุใด ๆ อันจะเกิดขึ้นก็ดี จะให้ผลพิบัติก็ดี เป็นเหตุที่ไม่อาจป้องกันได้ แม้ทั้งบุคคลผู้ต้องประสบหรือใกล้จะต้องประสบเหตุนั้น จะได้จัดการระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะและภาวะเช่นนั้น” ซึ่งเหตุสุดวิสัยเป็นเหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่อาจคาดคิด ไม่อาจป้องกันแก้ไข ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และมีได้เกิดขึ้นโดยความประมาทเลินเล่อของใคร จึงเป็นเหตุที่จะโทษใครไม่ได้ ซึ่งมักเป็นอุบัติเหตุหรือเหตุการณ์ทางธรรมชาติ เช่น พายุ น้ำท่วม หรือแผ่นดินไหว เป็นต้น ในทางกลับกันเหตุซึ่งมิใช่เหตุสุดวิสัย ย่อมเป็นเหตุที่คาดหมายได้ สามารถป้องกันหรือแก้ไขเหตุการณ์นั้นได้ แต่ไม่มีการป้องกันแก้ไข หรือจัดการระมัดระวังตามสมควรจนเกิดเหตุขึ้นขึ้น ซึ่งไม่เข้าข่ายทำให้การชำระหนี้ของนายจ้าง คือ การให้ลูกจ้างทำงานและการจ่ายค่าจ้างให้เป็นอันพ้นวิสัย จึงยังมีความรับผิดชอบต่อลูกจ้างอยู่ ดังเช่นกรณีเครื่องจักรเสียหรือเสื่อมสภาพ โรงงานถูกไฟไหม้เพราะเครื่องจักรระเบิด น้ำท่วมเนื่องจากท่อน้ำประปาภายในโรงงานแตก ขาดวัตถุดิบเพราะนายจ้างไม่จัดสำรองไว้ตามปกติ เป็นต้น

3. การหยุดกิจการชั่วคราวต้องมีช่วงหยุดที่กำหนดได้แน่นอน ซึ่งขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของเหตุจำเป็นนั้นจะผ่อนคลายหรือสิ้นสุดลง และกลับเข้าสู่ภาวะปกติเมื่อใด ย่อมหยุดกิจการได้เพียงเท่าช่วงเวลานั้น แล้วต้องเปิดให้มีการทำงานตามปกติ ในกรณีที่ให้ลูกจ้างบางคนหยุดทำงานชั่วคราวบางวันขณะที่ลูกจ้างอื่นในหน่วยเดียวกันทำงาน โดยยังคงมีวันทำงานอยู่ตามปกติ เป็นการลดกำลังการผลิต หรือมีช่วงหยุดชั่วคราวเป็นช่วงๆ จำนวนหลายครั้ง ที่กำหนดระยะเวลาการหยุดชั่วคราวให้แน่นอนไม่ได้ แต่ในความเป็นจริง นายจ้างได้ส่งงานไปให้บริษัทในเครือเป็นผู้ดำเนินการแทน ซึ่งเป็นการลดวันทำงานของลูกจ้างลง เพื่อไม่จ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้าง ถือไม่ได้ว่าเป็นการหยุดกิจการชั่วคราวตามมาตรา 75

4. การหยุดกิจการชั่วคราวต้องเป็นการหยุดกิจการทั้งหมด หรือหยุดบางส่วน เช่น หยุดการทำงานของหน่วยผลิตทั้งหมด ถ้ายังมีการเปิดการทำงานตามปกติ แต่หยุดการทำงานของเครื่องจักรบางเครื่อง หรือให้ลูกจ้างบางคนในหน่วยเดียวกันทำงานต่อไป ขณะที่ให้ลูกจ้างบางคนหยุดงานก็ดี หรือหยุดการผลิตของหน่วยงานบางสาขา ขณะที่สาขาอื่นยังมีการผลิตอยู่ก็ดี กรณีไม่เข้าข่ายเป็นการหยุดกิจการทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

ในกรณีที่นายจ้างมีความจำเป็นต้องหยุดกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว ด้วยเหตุซึ่งมิใช่เหตุสุดวิสัย นายจ้างมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. จ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างไม่น้อยกว่า 50% ของค่าจ้างในวันทำงานที่ลูกจ้างได้รับก่อน นายจ้างหยุดกิจการตลอดระยะเวลาที่นายจ้างไม่ได้ให้ลูกจ้างทำงาน ในกรณีที่นายจ้างไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท ตามมาตรา 146 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541

2. แจ้งให้ลูกจ้างและพนักงานตรวจแรงงานทราบล่วงหน้าก่อนวันเริ่มหยุดกิจการ ทั้งนี้ ควรแจ้งก่อนล่วงหน้า 7 วัน เป็นอย่างน้อย เพื่อให้ลูกจ้างได้เตรียมความพร้อมและพนักงานตรวจแรงงานได้มีโอกาสหามาตรการในการแก้ไขปัญหาในสถานประกอบกิจการ ในกรณีที่นายจ้างไม่แจ้งต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ตามมาตรา 149 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

จึงประกาศมาให้ทราบโดยทั่วกัน และขอความร่วมมือให้ปฏิบัติตามมาตรา 75 ดังกล่าวให้ถูกต้องต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2546

(นายอัศรพล วนะภูติ)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน